

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра театрального мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

 Завідувач кафедри
Людмила ВАНЮГА
“29” серпня 2025
року

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Педагогічна (асистентська) практика

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>В Культура, мистецтво та</u> <u>гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>В6 Перформативні мистецтва</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>«Акторське мистецтво»</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2025-2026 навчальний рік

Програма практики «Педагогічна (асистентська) практика» для студентів освітньої програми «акторське мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В6 Перформативні мистецтва галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Розробники: доцент кафедри театрального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Доктор філософії Кирея Марія Вікторівна

асистент кафедри театрального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Доктор філософії Баранюк Василь Васильович

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри театрального мистецтва
Протокол № 1 від “29” серпня 2025 року

Завідувач кафедри театрального мистецтва

 Людмила ВАНЮГА

2025-2026 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Акторське мистецтво
2	Спеціальність	В6 Перформативні мистецтва
3	Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
4	Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	1,2
9	Кількість змістових модулів	1
10	Форма підсумкового контролю	Залік
11	ІНДЗ	—
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	6 кредити
12	Загальна кількість годин	—
13	Аудиторні заняття (год.)	—
14	Лекції (год.)	—
15	Семінарські заняття (год.)	—
16	Самостійна робота студента (год.)	180

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0 % до 100 %

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна (асистентська) практика» є ознайомити здобувача вищої освіти зі специфікою психофізичного процесу та організацію навчання у закладах вищої освіти за фаховими театральними дисциплінами; формування системи практичних умінь, навичок і режисерсько-педагогічних здібностей, необхідних для майбутньої викладацької діяльності в галузі акторського мистецтва та сценічного руху.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Педагогічна (асистентська) практика» є:

- ознайомитись зі структурою і змістом освітнього процесу на фаховій кафедрі, специфікою роботи викладача акторської майстерності та куратора студентської групи;
- засвоїти педагогічні форми взаємодії зі студентами-акторами, навчитися застосовувати на практиці знання, здобуті під час вивчення світових і українських театральних систем (методики Леся Курбаса, Лі Страсберга, Стелли Адлер, Сенфорда Мейснера, Жака Ле Кока)
- ознайомитись із досвідом провідних викладачів кафедри театального мистецтва, випробувати найефективніші прийоми режисерсько-педагогічного впливу та управління груповою динамікою;
- сформувати навички етичного професійного спілкування та створення творчої безпечної атмосфери в аудиторії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: специфіку проведення різних типів аудиторних занять з акторського мистецтва та методику їхнього проєктування; сутність світових та українських театально-педагогічних систем;

вміти: ефективно використовувати різноманітні методи і засоби навчання (імпровізаційні, соматичні, тренінгові), які активізують пізнавальну та творчу діяльність студентів; здійснювати науково-методичний аналіз відвіданих занять провідних викладачів кафедри, володіти навичками самоаналізу;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети **ЗК 8.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності

ФК 7. Здатність виявляти тенденції розвитку сучасного театрального процесу, орієнтуватися в усій різноманітності театральної сценічної, драматургічної, театрознавчої діяльності.

ФК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань, поважати культурне різноманіття та дотримуватися принципів академічної доброчесності у професійній діяльності.

ФК 13. Здатність аналізувати методи, за якими викладацькі методи використовують на практиці, ефективно застосовувати основні педагогічні концепції.

ФК 14. Здатність здійснювати керівництво театральним колективом, створювати умови для постійного творчого зростання та підвищення художнього рівня учасників. Здатність визначити творчі можливості та перспективи розвитку трупи.

ФК 17. Здатність створювати умови для творчої атмосфери в колективі і вияву повної реалізації здібностей художньо-виробничого персоналу. Уміння вдосконалювати види та форми театрального мистецтва, організації виробництва, управління творчими групами, виявляти резерви виробництва.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Критично осмислювати проблеми у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.

ПРН 5. Толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримуватись морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.

ПРН 6. Випускники будуть володіти психотехнікою репетицій та методикою роботи з різними видами професійних і непрофесійних виконавців.

ПРН 8. Випускники матимуть професійну підготовку у сфері театрального та кіномистецтва для забезпечення духовних та естетичних потреб суспільства.

ПРН 10. Випускники будуть здатні самостійно проектувати та реалізувати творчий проєкт у сфері сценічного мистецтва, забезпечуючи повний технологічний цикл його підготовки: від розробки літературно-режисерської концепції до формування постановочного плану та календарного графіку виробничого процесу.

ПРН 13. Випускники будуть здатні знайти відповідні наукові джерела, які належать до професійної діяльності.

ПРН 14. Випускники будуть достатньо обізнаними із різними теоріями в галузі комунікацій, що дозволить їм критично аналізувати публікації на цю тему.

ПРН 15. Випускники будуть достатньо обізнаними із різними педагогічними теоріями і технологіями, що дозволить їм успішно викладати фахові дисципліни в закладах освіти і критично аналізувати літературу в галузі методики навчання.

ПРН 18. Випускники будуть орієнтуватися у різних напрямках театральної-сценічної, драматургічної, режисерської діяльності.

ПРН 19. Випускники зможуть займатися науковою та викладацькою роботою, використовуючи методології та фундаментальні знання сучасних інформаційних технологій.

ПРН 24. Випускники зможуть вести лекційну та просвітницьку роботу в галузі театрального мистецтва.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових тем	Опис теми	Кількість годин
		денна форма, самостійна робота
1	2	3
Тема 1. Нормативно-методичне забезпечення вищої школи.	Опрацювання нормативних документів, що регулюють організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти, вивчення структури силабусів та робочих програм фахових дисциплін.	20
Тема 2. Порівняльний аналіз світових та українських театральних систем.	Самостійне дослідження й конспектування праць, присвячених методології акторського виховання (новаціям Л. Курбаса, методикам Лі Страсберга, С. Мейснера)	30
Тема 3. Проектування дидактичних матеріалів та планів-конспектів, ведення щоденника практики.	Розробка авторських матеріалів для забезпечення лекційних і практичних занять (написання конспектів, підготовка презентацій, добірка тренінгових вправ і текстів етюдів).	30
Тема 4. Вивчення та систематизація педагогічного досвіду провідних викладачів.	Здійснення систематичного спостереження та аналізу відвіданих занять провідних викладачів кафедри, оформлення письмових рецензій (не менше чотирьох аналізів).	42
Тема 5. Впровадження інноваційних технологій і соматичних практик.	Пошук та опрацювання наукової літератури щодо використання імпровізаційних методів та тілесно-орієнтованих технік у процесі викладання рухових дисциплін.	40

Тема 6. Аналіз джерел із методики викладання фахових дисциплін.	Організація позааудиторної роботи: підготовка матеріалів, розробка сценарію та планування репетиційної роботи. Пошук та систематизація наукової літератури, архівних матеріалів для забезпечення самостійної наукової та викладацької роботи.	20
Тема 7. Розробка контрольно-діагностичного інструментарію.	Створення фонду тестових завдань, запитань для семінарів та практичних кейсів для поточного і модульного контролю знань студентів.	20
Тема 8. Проведення лекційних семінарських та практичних занять	Магістранти вивчають, як трансформувати класичні академічні формати у дієві інструменти акторської педагогіки, а також опановують управління динамікою найскладнішого формату — практичного тренінгу.	8
Усього годин		180

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- **Щоденник практики:** документ поточного й підсумкового обліку, у якому здобувач щоденно фіксує зміст виконаної педагогічної, методичної та виховної роботи (проведення лекцій, практичних/лабораторних занять, тренінгів, відвідування занять викладачів-наставників, виховні заходи), аналізує зауваження керівника практики та оцінює власні педагогічні здобутки.

- **Письмовий звіт з педагогічної (асистентської) практики:** підсумковий документ, що містить аналітичний огляд пройдених етапів практики, самоаналіз проведених занять, опис розроблених навчально-методичних матеріалів, а також аналіз педагогічних спостережень за закладеною групою здобувачів.

- **Проведення пробних та відкритих занять:** практична демонстрація викладацької майстерності шляхом проведення лекційних,

практичних, семінарських або тренінгових занять із здобувачами першого (бакалаврського) рівня відповідно до розкладу та робочої програми дисципліни.

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Щоденника практики максимум 25 балів

Оцінюється систематичність, повнота фіксації навчально-педагогічної діяльності та рівень щоденної рефлексії.

25 балів: Щоденник заповнюється систематично та охайно. Детально відображено весь обсяг виконаної педагогічної, методичної та виховної роботи. Наявний глибокий аналіз відвіданих занять викладачів-наставників, конструктивно опрацьовані зауваження керівника, присутня об'єктивна щоденна самооцінка власних здобутків.

20 балів : Записи ведуться регулярно, зміст роботи висвітлено повністю. Присутній аналіз відвіданих занять та зауважень керівника, але власна рефлексія та оцінка здобутків мають дещо узагальнений характер.

15 балів: Щоденник містить записи про основні види роботи, проте фіксація діяльності є констатуючою (без належного аналізу відвіданих занять чи методичних висновків). Записи робилися періодично або з незначними порушеннями хронології.

10 балів: Заповнення щоденника має формальний характер, значна частина розділів (аналіз зауважень, самооцінка, виховна/методична робота) пропущена або висвітлена фрагментарно.

5 балів: Щоденник заповнений лише частково (менше ніж на 50%), відсутні ключові записи про проведені чи відвідані заняття, аналіз та рефлексія відсутні.

0 балів: Щоденник не подано або він повністю незаповнений.

Проведення пробних та відкритих занять максимум 25 балів

Проводиться два відкритих заняття кожне з яких оцінюється окремо. Оцінюється практична викладацька майстерність, методична грамотність, володіння аудиторією та фаховим матеріалом під час роботи з бакалаврами.

25 балів: Магістрант вільно володіє фаховим матеріалом і методикою викладання. Заняття має чітку структуру, мету досягнуто повністю. Ефективно застосовуються інноваційні/інтерактивні форми роботи, викладач утримує увагу аудиторії, демонструє високу мовну культуру, педагогічний такт та бездоганний тайм-менеджмент.

20 балів: Заняття проведене на високому методичному рівні, матеріал засвоєно студентами. Присутній добрий контакт із групою, проте є незначні зауваження (наприклад, поодинокі порушення хронометражу або недостатнє

залучення окремих пасивних студентів).

15 балів: Заняття має переважно традиційний, монологічний характер (мало інтерактиву). Магістрант володіє матеріалом, але викладання ведеться занадто прив'язано до конспекту; помітні невеликі труднощі у керуванні динамікою аудиторії.

10 балів: Наявні суттєві методичні помилки, структура заняття порушена. Контакт із групою слабкий, магістрант важко утримує дисципліну чи увагу студентів, допускає неточності у викладі навчального матеріалу.

5 балів: Заняття проведене на незадовільному рівні: відсутній план-конспект, магістрант плутається в матеріалі, не контролює аудиторію, регламент повністю порушено.

0 балів: Зрив проведення заняття або нез'явлення без поважної причини.

Письмового звіту з практики максимум 25 балів

Оцінюється аналітична глибина, структура документа, якість самоаналізу та рівень психолого-педагогічних спостережень за студентською групою.

25 балів: Звіт висвітлює всі етапи практики, має чітку структуру та бездоганне оформлення. Проведено професійний самоаналіз проведених занять із визначенням досягнень та шляхів подолання труднощів. Подано якісний аналіз розроблених методичних матеріалів та вичерпну характеристику психолого-педагогічних спостережень за групою здобувачів бакалаврату.

20 балів: Звіт оформлено згідно з вимогами, усі розділи розкриті. Наявний якісний самоаналіз занять та опис методичних розробок, проте аналіз спостережень за групою студентів містить незначні узагальнення.

15 балів: Звіт має описовий характер. Основні етапи практики відображені, але самоаналіз занять є поверхневим (без критичного осмислення помилок), а опис розроблених матеріалів обмежується їх переліком.

10 балів: Структура звіту порушена, аналітична частина відсутня (звіт зведено до формального перерахування виконаних завдань). Спостереження за групою та методичний блок висвітлені недостовірно.

5 балів: Звіт подано з суттєвими порушеннями вимог, зміст не відповідає реальному обсягу виконаної роботи, відсутній самоаналіз та методичні матеріали.

0 балів: Звіт не подано.

Засіб оцінювання	Щоденник практики	Проведення відкритого заняття 1	Проведення відкритого заняття 2	Письмовий звіт практики
Кількість балів	25	25	25	25

Рекомендована література

Основна:

1. Барнич М. М. Майстерність актора. Техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016.
2. редкол. : Н. Корнієнко (голова) [та ін.] ; керівник проекту Г. Веселовська ; випуск. ред. І.Чужинова. – К. : [НЦТМ ім. Леся Курбаса], 2012. – 96с.
3. Бондарчук С.К. Майстерство актора. Мімограмота. ; Благодійний фонд «Центр розвитку мистецької освіти» ; упоряд. Микола Шкарабан. – . : ПП «Євро-Волинь»,2023.–216ст.
4. Клековкін О. Ю. Система Курбаса: Реконструкція: навч. посіб. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. — 320 с
5. Хім'як В. А. Акторська майстерність та тренінг. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014.
6. Лозов'юк, А.Г. Мистецтво як вид людської діяльності у системі культури: методичні рекомендації до вивчення проблемної теми з курсу "Українська та зарубіжна культура" (для студ. усіх спец. ЗДУ) / А.Г. Лозов'юк – Запоріжжя: ЗДУ, 2004. – 28 с.
7. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. Житомир: ДУ «Житомирська політехніка», 2022. 150 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8091/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
8. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.-метод.посіб. Харків: ХОГОКЗ, 2016. 64 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/348551308_Pedagogika_visoi_skoli_silabus_i_metodicnij_material.
9. Падалка, Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) : навч. посіб. реком. МОНУ. – 272 с.
10. Єгорова О.В. Особливості читання лекцій онлайн “Освітня аналітика України” 2021 No 2 (13) с. 70-81.
11. Короленко Є. О., Швець І. Г. Ораторське мистецтво та його роль в івент-сфері. Культура і сучасність : альманах. 2020. No 2. С. 186-189.
12. Професійно-педагогічна компетентність науково-педагогічного працівника: Навчальний посібник / А.А. Марушкевич та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 202 с.
13. Щербакова, О. "Аналітичний огляд новітніх франкомовних видань із риторики, ораторського мистецтва і культури мовленнєвої комунікації представників університетської й академічної еліти Франції, Бельгії та Південної Африки." Вища освіта України 1 (2016): 74-82.
14. Стинська, В., Карпенко, О. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Додаткова:

1. Волинець Л. Мистецька складова освіти в ліцеях Франції / Л. Волинець // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 1. – С.20-25.
2. Гайдамака О. Інтегративна мистецька освіта - крок у майбутнє / О. Гайдамака // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 4. – С. 2-4.
3. Методичні рекомендації щодо вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу / М. Демчишин, О. Корнілова, Л. Масол [та ін.] // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 2. – С.4-8.
4. Масол Л. Впровадження нових програм з мистецтва і художньої культури / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2001. – №3. – С.27-30.
5. Масол Л. Діагностика і оцінювання художньо-освітніх результатів учнів старшої школи / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 3. – С. 8-13.
6. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2004. – №1. – С.2-5.
7. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів "Мистецтво" (5-8 класи) / Л. М. Масол, О. А. Комаровська, О. І. Оніщенко [та ін.] // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 2. – С.14-16.

Інформаційні ресурси:

1. Отич О. Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії / О.Отич // Рідна школа – 2011. - №7. – С. 80. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_7_20
 2. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва як напрям наукового пізнання / Г. Падалка – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/223>
 3. Падалка Г. Теорія і методика мистецької освіти: інноваційна проблематика – Режим доступу: http://www.zbirnik.mixmd.edu.ua/2010_5_ua/7.pdf
- Щолокова О.П. Модернізація фахової мистецької освіти у контексті сучасних гуманістичних ідей / О. Щолокова – Режим доступу: <http://www.novapdf.com>